

Strafrecht

Algemeen

Misdrijven begaan door een vennootschap – Toerekening van de aan een rechtspersoon ten laste gelegde onachtzaamheid aan de nalatigheden, met kennis van zaken, van zijn afgevaardigd bestuurder

Arrest van 4 mei 2022 ([P.22.0032.F](#))

Alle aan een rechtspersoon ten laste gelegde misdrijven worden *in concreto* door natuurlijke personen gepleegd. Bijgevolg verbieden noch artikel 61 Wetboek van Vennootschappen, krachtens hetwelk de vennootschappen door hun orgaan optreden, noch artikel 522 van die wet, dat de bevoegdheden van de raad van bestuur omschrijft, om de aan een rechtspersoon ten laste gelegde onachtzaamheid in verband te brengen met de nalatigheden, die door zijn afgevaardigd bestuurder met kennis van zaken zijn begaan.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220504.2F.5](#))

Bevoegdheid van de burgemeester tot het nemen van maatregelen voor de veiligheid op openbare wegen – Bestuurlijke maatregel van inbeslagname van het voertuig naar aanleiding van een verkeersmisdrijf – Opleggen van een cursus als bestuurlijke maatregel voor de opheffing van het beslag – Aard van de maatregel – Beginsel non bis in idem

Arrest van 17 mei 2022 ([P.22.0118.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

Indien voor de strafrechter met verwijzing naar een bestuurlijke beslissing met het karakter van een straf in de zin van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM een *non bis in idem*-verweer wordt gevoerd, staat het aan de rechter te onderzoeken of die bestuurlijke beslissing wel wettig is. Noch het gegeven dat tegen deze bestuurlijke beslissing geen rechtsmiddel bij de administratieve rechter werd ingesteld noch het gegeven dat de betrokkene de gevolgen van die bestuurlijke beslissing reeds heeft ondergaan, ontslaat de strafrechter van die verplichting.

De burgemeester kan op grond van de artikelen 133 en 135, § 2, 1°, Nieuwe Gemeentewet een tijdelijk bestuurlijk beslag bevelen op kosten van de betrokken bestuurder van een motorvoertuig dat een veilig en vlot verkeer op openbare wegen heeft verstoord of de veiligheid van voorbijgangers in gevaar heeft gebracht. Deze wettelijke bepalingen laten evenwel niet toe dat de burgemeester bestraffend optreedt door de teruggave van het voertuig afhankelijk te maken, eensdeels, van het volgen op eigen kosten van een vorming, zelfs niet als die beoogt de betrokkene aan te zetten tot een verkeersveiliger gedrag, en, anderdeels, van de betaling van de kosten voor takeling en opslag die de werkelijke kosten te buiten gaan. Een dergelijke bestuurlijke beslissing dient wegens het ontbreken van een afdoende wettelijke grondslag overeenkomstig artikel 159 Grondwet buiten toepassing te worden gelaten en zij kan dan ook geen grondslag bieden voor de toepassing van het *non bis in idem*-beginsel.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.12](#))

Herhaling – Wanbedrijf na wanbedrijf – Veroordeling deels met uitstel en deels effectief – Ondergane straf – Strafvuiteringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied – Proeftijd voor het effectief gedeelte van de straf – Aanvang en berekening van de termijn van vijf jaar

Arrest van 25 oktober 2022 ([P.22.0813.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Schoeters

Indien een beklagde wordt veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf, die deels effectief en deels met uitstel van tenuitvoerlegging wordt uitgesproken en aan die beklagde door de strafvuitvoeringsrechtbank de strafvuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied is toegekend, wordt de straf geacht te zijn ondergaan in de zin van artikel 56, tweede lid, Strafwetboek op het einde van de proeftijd die geldt voor de toegekende voorlopige invrijheidstelling dan wel bij het einde van de aan het uitstel verbonden proeftijd indien die zich daarna situeert en omgekeerd (Art. 56, tweede lid, Sw.).

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221025.2N.8](#))

Misdrijven

Bedreiging – Drukpersmisdrijf – Openbaarheid – Ernst – Opzet

Arresten van 18 januari 2022 ([P.21.1226.N](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafrecht” besproken.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.10](#))

Europees aanhoudingsbevel – Beoordeling van de vereiste van dubbele strafbaarheid – Verheerlijking van terrorisme – Vereiste van bijzonder opzet – Belediging en smaad aan de Spaanse Kroon – Laster en eerroof

Arrest van 18 januari 2022 ([P.21.1692.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

Artikel 1.2 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de Lidstaten zich ertoe verbinden om op grond van het beginsel van wederzijdse erkenning en overeenkomstig de bepalingen van dit Kaderbesluit elk Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen. Volgens artikel 2.1 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel is onder de in die bepaling vermelde voorwaarden overlevering op grond van een Europees aanhoudingsbevel mogelijk zonder toetsing van de dubbele strafbaarheid van het feit, maar artikel 2.4 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel bepaalt als uitzondering op het in artikel 2.1 geformuleerde principe dat ten aanzien van andere dan de in lid 2 van dit artikel bedoelde strafbare feiten de overlevering afhankelijk kan worden gesteld van de voorwaarde dat het Europees aanhoudingsbevel berust op een naar het recht van de uitvoerende lidstaat strafbaar feit en dit ongeacht de bestanddelen of de kwalificatie ervan.

Uit artikel 5, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat de tenuitvoerlegging wordt geweigerd ingeval het feit waarop het Europees aanhoudingsbevel betrekking heeft krachtens het Belgische recht niet strafbaar is, maar artikel 5, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat paragraaf 1 niet van toepassing is ingeval het gaat om

één van de in paragraaf 2 vermelde strafbare feiten, voor zover deze in de uitvaardigende lidstaat met een maximale vrijheidsbenemende straf van minimaal drie jaar worden bestraft.

Uit de artikelen 16, § 1, tweede lid, en 17, § 4, eerste lid, laatste zin, Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat het onderzoeksgerecht dat uitspraak moet doen over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel, daartoe onder meer nagaat of een van de weigeringsgronden omschreven in de artikelen 4 tot 6 moet worden toegepast, waarbij de bevoegde autoriteit van de uitvoerende lidstaat de strafbaarheid van het feit volgens het recht van de uitvoerende lidstaat moet beoordelen op het tijdstip van de beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel, hetgeen volgt uit het in artikel 1, lid 2, Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel vervatte principe van de verplichting tot overlevering en het uitgangspunt van de wederzijdse erkenning, alsook uit het gebruik van de respectieve begrippen ‘*constituent*’ en ‘*constitute*’ in de Franse en Engelse tekst van artikel 2.4 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel.

De door artikel 5, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel gestelde vereiste van dubbele incriminatie houdt in dat het feit waarvoor de uitvaardigende Staat een Europees aanhoudingsbevel heeft verleend, ook door de Belgische wet strafbaar is gesteld. De dubbele strafbaarstelling bedoelt de essentie van het feit, zodat het niet vereist is dat de kwalificatie van het feit in de beide wetgevingen dezelfde is, noch dat het strafbare feit volgens de beide wetgevingen een misdrijf met dezelfde constitutieve bestanddelen oplevert. Die beoordeling moet abstract gebeuren in die zin dat de strafbaarheid van de feitelijke gedraging los staat van de mogelijkheid tot bestraffing van de dader. Er moet derhalve met strafuitsluitings- of strafverschoningsgronden of met vervolgingsbeletsels geen rekening worden gehouden. Bij dat onderzoek moet evenmin enige strafdrempel in acht worden genomen. De bevoegde overheid van de uitvoerende Lidstaat moet onderzoeken of in geval van een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd met het oog op strafuitvoering, de feitelijke elementen die aan de oorsprong liggen van de strafbare feiten die hebben geleid tot het in de uitvaardigende Lidstaat uitgesproken veroordelend vonnis, kunnen worden bestraft volgens het recht van de uitvoerende Staat. Daaruit volgt dat de autoriteit van de uitvoerende Lidstaat zich voor dat onderzoek dient te steunen op de feitelijke elementen in het veroordelend vonnis weergegeven. Het onderzoeksgerecht dient het onderzoek naar de dubbele strafbaarheid ambtshalve te verrichten en dus ongeacht of het daartoe uitdrukkelijk door het openbaar ministerie is gevorderd. Het onderzoeksgerecht kan dat onderzoek ook niet beperken tot die misdrijven waaruit volgens het openbaar ministerie het voldaan zijn aan de vereiste van de dubbele strafbaarheid volgt.

Hoewel de rechter het verheerlijken van terrorisme en de vernedering van slachtoffers ervan kan betrekken bij een onderzoek naar het bewezen zijn van het door artikel 140, § 1, en § 1/1, Strafwetboek bedoelde misdrijf, levert het enkele feit van de verheerlijking van terrorisme en de vernedering van de slachtoffers ervan niet het door deze strafbepaling bedoelde misdrijf op.

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 140*bis* Strafwetboek zoals gewijzigd bij artikel 76, 1° en 2°, Wet van 5 mei 2019, volgt dat het de bedoeling is het Belgische interne recht in overeenstemming te brengen met de Richtlijn (EU) 2017/541 van het

Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 inzake terrorismebestrijding en dat de wetgever van oordeel was dat de verheerlijking een vorm van onrechtstreekse aanzetting kan zijn, voor zover voldaan is aan de voorwaarden van artikel 140bis Strafwetboek. Daarbij werd het evenwel niet opportuun geacht om de verwijzing naar de verheerlijking als een voorbeeld in artikel 140bis Strafwetboek op te nemen, omdat dit voor het definiëren van misdrijven niet optimaal werd geacht. Uit deze wetsgeschiedenis en de arresten nr. 9/2015 van 28 januari 2015 en nr. 31/2018 van 15 maart 2018 van het Grondwettelijk Hof volgt dat het door artikel 140bis Strafwetboek bedoelde misdrijf een bijzonder opzet vereist, bestaande in het aanzetten tot het plegen van terroristische misdrijven en dat dit misdrijf bovendien vereist dat de handelingen het risico opleveren dat een terroristisch misdrijf mogelijk wordt gepleegd, zodat naar Belgisch recht de verheerlijking van terrorisme en de vernedering van de slachtoffers ervan als dusdanig niet strafbaar zijn, maar slechts een door artikel 140bis Strafwetboek bedoeld misdrijf kunnen opleveren mits is voldaan aan de vereisten van bijzonder opzet en risico.

Uit het arrest nr. 157/2021 van het Grondwettelijk Hof van 28 oktober 2021 volgt dat een verdergaande strafrechtelijke bescherming van de reputatie van de Koning door artikel 1 Wet van 6 april 1847 “tot bestraffing van de beledigingen aan den Koning”, in vergelijking met de strafrechtelijke bescherming van de reputatie van andere personen, zoals die wordt verzekerd door de artikelen 275 tot en met 277 en 444, 445, 448 en 449 Strafwetboek, niet bestaanbaar is met artikel 19 Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 10 EVRM. Het arrest dat oordeelt dat de persoon om wiens overlevering wordt verzocht, werd veroordeeld voor smaad en beledigingen van de Spaanse Kroon en dat die feiten in het interne Belgische recht door geen enkel andere bepaling dan door de Wet van 6 april 1847 worden bestraft, zonder evenwel te onderzoeken of die feiten in het licht van het voormelde arrest nr. 157/2021 van het Grondwettelijk Hof van 28 oktober 2021 niet strafbaar zijn volgens de artikelen 275 tot en met 277 en 444, 445, 448 en 449 Strafwetboek, is niet naar recht verantwoord.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.20\)](#)

Drukpersmisdrijf – Onderscheid met het misdrijf van belaging – Strafbaar karakter van de gedachten of meningen verspreid aan het publiek

Arrest van 19 januari 2022 ([P.20.1182.F](#))

Het in artikel 150 Grondwet bedoelde drukpersmisdrijf bestaat in de aantasting van de rechten hetzij van de maatschappij, hetzij van een burger, door de uiting van een strafbare gedachte of opinie in een gedrukt of digitaal geschrift, dat in het openbaar werd verspreid. Wanneer uit de redenen van het arrest blijkt dat het hof van beroep de telastlegging van belaging niet bewezen heeft verklaard om reden dat de gedachten of de meningen die in de pamfletten of de blog van de beklaagde worden geuit, strafbaar zouden zijn, maar wegens de gevolgen die de door de beklaagde uitgevoerde aanvallen via pamfletten, leurpraktijken, artikelen op zijn blog, druk op de stedenbouwkundige diensten, aangiftes bij de overheden en het aanspreken van klanten voor de rust van de burgerlijke partij hebben gehad – gelet op hun onophoudelijk, veelvuldig, herhalend en systematisch karakter, alsook op de duur van de periode waarin ze werden gepleegd en de context waarin ze hebben plaatsgevonden – hebben de appelrechters hun beslissing niet gegrond op een beoordeling van het

strafbaar karakter van de gedachten of meningen die de beklaagde via gedrukte of digitale geschriften heeft verspreid en hebben zij, bijgevolg, artikel 150 Grondwet niet geschonden (Art. 442bis Sw.).

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220119.2F.1\)](#)

Belangenneming door een ambtenaar – Constitutieve bestanddelen

Arrest van 26 januari 2022 ([P.21.1255.F](#))

De door artikel 245 Strafwetboek strafbaar gestelde belangenneming is die welke de vorm aanneemt van een inmenging door de dader in verrichtingen, aanbestedingen, aannemingen of werken die geen verband houden met het uitoefenen van zijn ambt, maar waarover hij krachtens de plichten van zijn ambt het toezicht of het beheer heeft, waardoor de dader aldus het algemeen belang met een privébelang vermengt.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220126.2F.1\)](#)

Wegverkeer – Artikel 4.1 Wegverkeersreglement – Onmiddellijk gevolg geven aan bevelen van bevoegde personen – Bevelen die niet louter gericht zijn op het regelen van het verkeer

Arrest van 8 februari 2022 ([P.21.1555.N](#))

Het door artikel 4.1 Wegverkeersreglement bedoelde misdrijf van het niet-onmiddellijk gevolg geven aan bevelen van bevoegde personen, namelijk personen die ingevolge artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet toezicht houden op de naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten en personen die ingevolge artikel 11 Wegverkeerswet de kentekens van hun ambt dragen en het verkeer kunnen regelen door bindende aanwijzingen te geven, is voltrokken van zodra de gebruiker van de openbare weg nalaat onmiddellijk aan het bevel gevolg te geven. De bevoegde personen kunnen niet enkel bevelen geven aan weggebruikers die in beweging zijn, maar ook aan andere weggebruikers, voor zover hun hoedanigheid duidelijk kenbaar is gemaakt. Onder de in artikel 4.1 Wegverkeersreglement vermelde bevelen van een bevoegd persoon worden niet enkel bevelen bedoeld die louter gericht zijn op het regelen van het verkeer, maar ook bevelen die tot doel hebben het toezicht op de naleving van de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan mogelijk te maken, zoals het bevel het voertuig aan de kant te zetten of het bevel de motor van het voertuig af te zetten.

De opsomming van de in artikel 4.2 Wegverkeersreglement vermelde bevelen is niet beperkend.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220208.2N.8\)](#)

Laster en eerroof – Constitutief bestanddeel – Kwaadwillig opzet – Goede trouw van de aangever – Valsheid van het aangegeven feit – Buitenvervolginstelling bij gebrek aan voldoende bezwaren omtrent het aangegeven feit – Invloed op de latere vervolging wegens lasterlijke aangifte

Arrest van 23 maart 2022 ([P.21.1452.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

De valsheid van het door de aangever aangegeven feit heeft niet noodzakelijkerwijs tot gevolg dat hij aan het in artikel 445, tweede lid, Strafwetboek bedoelde misdrijf van lasterlijke aangifte schuldig moet worden verklaard, aangezien dat misdrijf, naast het niet-bewezen karakter van het aangegeven feit, ook de vaststelling van het bestaan van andere constitutieve bestanddelen vereist, zoals het feit dat de aangever met kwaadwillig opzet heeft gehandeld. Bij de beoordeling van dat opzet kan de rechter rekening houden met de omstandigheid dat de aangever te goeder trouw de waarachtigheid van de aangegeven feiten heeft geloofd.

De buitenvervolginstelling die bij gebrek aan voldoende bezwaren omtrent het aangegeven feit wordt bevolen, bewijst het gebrek aan grondslag ervan. De rechter die, niettegenstaande die buitenvervolginstelling, beslist dat de valsheid van het aangegeven feit niet is bewezen, met andere woorden dat het waarachtig zou kunnen zijn, schendt artikel 445, tweede lid, Strafwetboek.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.3\)](#)

Aflopnd en voortdurend misdrijf – Verkeersbelemmering – Instandhouding van de belemmeringen en hun gevolgen – Doelstelling van de strafbaarstelling – Bescherming van de vrijheid van komen en gaan en van verkeer – Betoging – Stakingsrecht – Artikelen 6.4 en N Herziening Europees Sociaal Handvest – Geen directe werking in het kader van de strafvervolgning

Arrest van 23 maart 2022 ([P.21.1500.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Een misdrijf is aflopnd wanneer het feit ophoudt te bestaan zodra het werd gepleegd. Het voortdurend misdrijf plaatst de dader ervan in een permanente toestand van heterdaad zolang geen ander feit of andere omstandigheid bewijst dat het niet langer wordt gepleegd en scheidt een feitelijke toestand die de openbare orde blijvend verstoort en die het algemeen belang in gevaar brengt, zolang die toestand door de volgehouden wil van de handelende persoon aanhoudt.

Wanneer de wet verbiedt om het verkeer kwaadwillig te belemmeren, bestaat het misdrijf kennelijk niet enkel in het opwerpen van de versperring of van de belemmering, maar ook – en vooral – in de blokkade die door die opstelling kan worden verzekerd zolang ze niet wordt opgeheven. Het is niet omdat de door een wegversperring geblokkeerde automobilisten als gevolg hiervan niet meer in beweging zijn, dat hun immobilisering ophoudt strafbaar te zijn, ten aanzien van degenen die de hindernis hebben opgeworpen, evenals van al wie bijdraagt tot de instandhouding van het bestaan of van de gevolgen ervan (Art. 406 Sw.).

Artikel 406 Strafwetboek strekt ertoe de vrijheid van komen en gaan, en van verkeer, te beschermen. De doelstelling van die bepaling bestaat erin de gevolgen die het lamleggen van het gewone personen- en goederenverkeer voor het economische en maatschappelijke leven van het land kan teweegbrengen, te voorkomen.

De artikelen 6.4 en N Herziening Europees Sociaal Handvest bepalen dat de Staten die hierbij partij zijn het stakingsrecht erkennen en het kunnen regelen. Die bepalingen, die onvoldoende duidelijk en nauwkeurig zijn om er in het kader van de strafvervolgning een rechtstreekse werking aan toe te kennen, kennen aan een

beklaagde geen subjectief recht toe dat hij tegen de tegen hem gevorderde strafsancities zou kunnen doen gelden.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220323.2F.4](#))

Begrip ‘diefstal’ – Bedrieglijk wegnemen van andermans hout – Onderscheid met het misdrijf bestraft door 32 Waals Boswetboek – Vellen, weghalen of uit de grond rukken van bomen zonder toestemming van de eigenaar

Arrest van 20 april 2022 ([P.21.1022.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Diefstal bestaat in het bedrieglijk wegnemen van andermans roerend goed. Het wegnemen, tegen de wil van de eigenaar, van hout dat de dief zou hebben gehakt, levert het wegnemen van een roerend goed op. Dat wegnemen geschiedt op bedrieglijke wijze zodra degene die zich van de zaak tegen de wil van de eigenaar meester maakt, handelt met het oogmerk deze niet terug te geven en hierover *animo domini* te beschikken. Het misdrijf dat artikel 32 Decreet van het Waals Gewest van 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek bestraft met de in artikel 96 bedoelde boete, bestaat in het vellen, het weghalen of het uit de grond rukken van bomen zonder de toelating van de eigenaar. Die bepalingen houden dus geen verband met het bedrieglijk wegnemen van het hout, dat wordt bestraft door artikel 461 Strafwetboek.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220420.2F.3](#))

Vereniging van misdadigers – Criminele organisatie – Vereisten van minstens drie personen en in onderling overleg plegen van bepaalde misdrijven – Lidmaatschap van een criminele organisatie – Toerekenbaarheid aan rechtspersonen

Arrest van 24 mei 2022 ([P.22.0050.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet

Een misdrijf kan materieel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien de verwezenlijking van het misdrijf hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen of indien, zoals blijkt uit de concrete omstandigheden, het voor zijn rekening is gepleegd.

Een misdrijf kan moreel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien blijkt dat het voor het misdrijf vereiste moreel bestanddeel bij de rechtspersoon aanwezig is. De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon heeft een autonoom karakter, in die zin dat die verantwoordelijkheid geen louter afgeleide is van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handelen. Dit autonoom karakter sluit echter niet uit dat bij de beoordeling van de materiële en morele toerekening van het misdrijf rekening wordt gehouden met de gedragingen van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersoon handelen, zoals daar onder meer kunnen zijn de organen van de rechtspersoon, werknemers of zij die zonder een officiële functie te vervullen het gedrag van de rechtspersoon bepalen, en dit ongeacht of dit één of meerdere natuurlijke personen betreft. Een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt immers noodzakelijk door middel van één of meer natuurlijke personen. Het autonoom karakter van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon belet dan ook niet dat de rechter zijn oordeel over de materiële en morele toerekening van een

misdrijf aan een rechtspersoon grondt op de gedragingen van één enkele natuurlijke persoon indien uit de concrete gegevens van de zaak blijkt dat die éne natuurlijke persoon het gedrag van de rechtspersoon volledig beheerst. Deze principes gelden ook voor de in artikel 324ter Strafwetboek omschreven misdrijven van criminele organisatie.

Noch de tekst noch de wetgeschiedenis van de artikelen 324bis, eerste lid, en 324ter, § 2, Strafwetboek beletten het oordeel dat de begrippen “meer dan twee personen” in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en “ieder persoon” in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek zowel natuurlijke als rechtspersonen beogen en dat het onderling overleg waarvan sprake in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek kan geschieden tussen natuurlijke personen en rechtspersonen of zelfs tussen rechtspersonen onderling. Noch het gegeven dat een rechtspersoon als fictieve entiteit via natuurlijke personen handelt noch het gegeven dat het gedrag van een rechtspersoon door het gedrag van één natuurlijke persoon kan worden bepaald, sluiten de mogelijkheid uit van een overleg in de zin van die bepalingen met een of meerdere rechtspersonen. Het gegeven dat de aanwending van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken een bestanddeel van het door artikel 324ter, § 1, Strafwetboek bedoelde misdrijf kan zijn, belet niet dat indien de commerciële of andere structuur een rechtspersoon is, die rechtspersoon een persoon kan zijn als bedoeld met de begrippen “meer dan twee personen” in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en “ieder persoon” in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek. De rechtstoestand van een rechtspersoon die op enige wijze bij het misdrijf van criminele organisatie betrokken is, valt niet te vergelijken met een feitelijke structuur zonder rechtspersoonlijkheid die strafrechtelijk niet kan worden aangesproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.13\)](#)

Misdrijf seksisme – Bestanddelen – Ernstige aantasting van de waardigheid van de persoon – Beoordelingscriterium – Moreel bestanddeel – Vrijheid van meningsuiting – Beperkingen

Arrest van 8 juni 2022 ([P.22.0306.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal D. Vandermeersch

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafrecht” besproken.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220608.2F.8\)](#)

Exploitatie van andermans ontucht of prostitutie – Aflopend misdrijf – Invloed van de teruggave van de verkregen geldsommen – Toepassing op de dader die met de geëxploiteerde persoon samenwoont – Rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel dat de gewone voordelen eigen aan de samenwoning overstijgt – Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Arrest van 15 juni 2022 ([P.22.0307.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

Oud artikel 380, § 1, 4°, Strafwetboek bestrafte eenieder die, op welke manier ook, andermans ontucht of prostitutie exploiteert. De exploitatie van de ontucht of de prostitutie van een persoon met wie de dader samenwoont, veronderstelt dat hij hieruit een rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel verkrijgt dat de gewone voordelen eigen

aan die samenwoning overstijgt. Bovendien is dat misdrijf een aflopend misdrijf dat losstaat van de mogelijke teruggave, aan het slachtoffer, van de door de dader verkregen geldsommen. De feitenrechter beoordeelt in feite of de beklaagde een dergelijk voordeel uit de ontucht of de prostitutie van het slachtoffer heeft verkregen, waarbij het Hof enkel nagaat of hij uit zijn vaststellingen het bestaan van die exploitatie wettig heeft kunnen afleiden.

Noch artikel 195 Wetboek van Strafvordering noch enige andere bepaling verplicht de rechter die vaststelt dat de redelijke termijn voor de berechting van de beklaagde is overschreden, in zijn beslissing artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering te vermelden.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220615.2F.9\)](#)

Toepassingsgebied van het vermoeden van artikel 67bis Wegverkeerswet – Horen van getuigen – Artikel 6.1 en 6.3.d) EVRM

Arrest van 21 juni 2022 ([P.22.0071.N](#))

De tekst van artikel 67bis Wegverkeerswet beperkt het toepassingsgebied van het weerlegbaar vermoeden van toerekening van de door een niet-geïdentificeerde bestuurder met het voertuig begane overtreding aan de houder van de kentekenplaat niet tot “*in de vlucht*” vastgestelde overtredingen met het motorvoertuig, maar vermeldt zonder enige beperking alle overtredingen van de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan. Een dergelijke beperking kan evenmin worden afgeleid uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling. Het is niet omdat de aanleiding voor de invoering van dit vermoeden van toerekening aan de houder van de kentekenplaat de gewijzigde rechtspraak van het Hof betreffende overtredingen “*in de vlucht*” was, dat de wetgever het toepassingsgebied van het vermoeden van toerekening tot dergelijke overtredingen wenste te beperken. Dit vermoeden geldt bijgevolg ook voor een overtreding op de artikelen 34, § 2, 1°, en 35 Wegverkeerswet. De toepassing ervan is niet afhankelijk van het werkelijk en tastbaar vaststellen van een overtreding op artikel 34, § 2, 1°, Wegverkeerswet of op artikel 35 Wegverkeerswet.

De omschrijving “*een bestuurder die bij de vaststelling van de overtreding niet werd geïdentificeerd*” in artikel 67bis Wegverkeerswet moet in zijn gebruikelijke betekenis worden begrepen. Daaronder valt niet enkel hij die niet werd aangetroffen bij de vaststelling van de overtreding, maar ook hij die er wel werd aangetroffen zonder dat evenwel kon worden vastgesteld dat hij de bestuurder was.

Indien een overtreding van de Wegverkeerswet of van de uitvoeringsbesluiten ervan – op grond van het door artikel 67bis Wegverkeerswet bedoelde vermoeden – aan de houder van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, moet worden toegerekend en die houder voor het leveren van het tegenbewijs getuigen wil laten horen, dan zijn dit getuigen *à décharge* en moet de verplichting om die getuigen te horen worden beoordeeld volgens de criteria die voor getuigen *à décharge* gelden.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10\)](#)

Schending van beroepsgeheim – Tijdstip waarop het misdrijf is voltrokken – Vergeefse poging tot bekendmaking

Arrest van 29 juni 2022 ([P.22.0353.F](#)) met conclusie van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

De door artikel 458 Strafwetboek bestrafte daad bestaat erin opzettelijk, buiten de gevallen waarin de bekendmaking verplicht of toegestaan is, een geheim bekend te maken waarvan de drager uit hoofde van zijn staat of beroep kennis heeft, terwijl hij weet of dient te weten dat de bekendmaking ervan bij wet verboden is. Ongeacht de wijze of de drager waarop het geheim wordt bekendgemaakt, is de bekendmaking voltrokken zodra de door het geheim gedekte gegevens ter kennis zijn gebracht van de persoon aan wie de dader deze heeft willen bekendmaken, terwijl hij daartoe niet het recht had. Er is dus geen sprake van een strafbare bekendmaking wanneer de bekendmaking is mislukt, zelfs om redenen buiten de wil van de dader.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.3](#))

Artikel 38 Wegverkeerswet – Herhaling

Arrest van 27 september 2022 ([P.22.0544.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

De door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde toestand van bijzondere herhaling vereist het bestaan van een in kracht van gewijsde gegane veroordeling voor één van de in die bepaling vermelde overtredingen, welke aan de nieuwe overtreding voorafgaat, vermits het definitief karakter van de als grondslag voor de toestand van bijzondere herhaling aangevoerde veroordeling tot de essentie van het begrip herhaling behoort. De termijn van drie jaar waarbinnen de nieuwe overtreding moet zijn gepleegd, gaat in op het tijdstip waarop de veroordeling, welke de grondslag vormt voor de toepassing van artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet, kracht van gewijsde verkrijgt, aangezien de bedoeling van de wetgever om de verkeersveiligheid te verhogen door het invoeren van een regime waardoor een veroordeelde voor één van de in die bepaling vermelde overtredingen ingeval van het plegen van een nieuwe overtreding binnen een termijn van drie jaar, verplicht moet worden veroordeeld tot het verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens drie maanden, waarbij het herstel van dit recht afhankelijk wordt gemaakt van het slagen in de vier onderzoeken en examens, enkel kan worden bereikt door zo het beginpunt van de driejarige termijn te bepalen.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220927.2N.5](#))

Artikel 22, § 1, Wet Aansprakelijkheid Motorrijtuigen – In verkeer brengen van een voertuig zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt – Vereiste van eigendom – Rechtspersoon als eigenaar – Toerekenbaarheid van het misdrijf aan de natuurlijke persoon verantwoordelijk voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon

Arrest van 18 oktober 2022 ([P.22.0742.N](#))

Artikel 22, § 1, Wet Aansprakelijkheid Motorrijtuigen bestraft de eigenaar van het motorvoertuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in artikel 2, § 1, van de Wet bedoelde plaatsen, zonder dat de

burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, overeenkomstig de Wet is gedekt. De in bedoeld artikel 22, § 1, bepaalde vereiste van eigendom staat niet eraan in de weg dat de rechter dit misdrijf toerekent aan de natuurlijke persoon die in rechte of in feite de ware verantwoordelijke is voor het nakomen van de verplichtingen van de rechtspersoon als eigenaar en die door zijn persoonlijk optreden schuldig is aan het door de rechtspersoon gepleegde misdrijf.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.8](#))

Criteria voor afweging van het recht op vrije meningsuiting, met inbegrip van de persvrijheid, tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven – Publiek feit verband houdende met een privéaangelegenheid – Artikel 4, § 1, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992 – Algemene voorwaarden voor de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens – Gebruik van technische middelen – Aard en doel van de verwerking van de persoonsgegevens – Redelijke privacyverwachting

Arrest van 18 oktober 2022 ([P.22.0871.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

De bepalingen van de artikelen 19 en 25, eerste lid, Grondwet en de artikelen 4, § 1, en 5, eerste lid, Wet Verwerking Persoonsgegevens 1992, in het bijzonder wanneer op grond daarvan het recht op vrije meningsuiting met inbegrip van de persvrijheid wordt afgewogen tegenover het recht op eerbiediging van het privéleven van degene ten aanzien waarvan persoonsgegevens worden verwerkt, dienen te worden toegepast in overeenstemming met de artikelen 8 en 10 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Dat Hof heeft met het oog op de onderlinge afweging van die belangen een aantal beoordelingscriteria vooropgesteld, zoals:

- de bijdrage van de verwerking van de persoonsgegevens aan een debat van algemeen belang;
- de vraag of degene wiens persoonsgegevens worden verwerkt, al dan niet een publiek figuur is, dan wel door zijn gedrag heeft bijgedragen tot de miskennis van de privacy waarop hij zich beroept;
- de inhoud, de vorm en de impact van de publicatie;
- de wijze en de plaats waarop de informatie is verkregen en de waarheidsgetrouwheid ervan.

Artikel 10 EVRM waarborgt geen onbeperkte vrijheid van meningsuiting, zelfs niet wanneer het gaat om persberichtgeving over ernstige aangelegenheden van algemeen belang, aangezien artikel 8 EVRM ook een bijzondere aandacht voor de bescherming van het privéleven vereist, zeker wanneer de aantasting ervan volgt uit het gebruik van technische middelen zoals heimelijke geluids- of beeldopnames en een persoon bovendien, naargelang de concrete omstandigheden, het gewettigde vertrouwen mag hebben dat wat hij zegt of doet, valt onder de bescherming van zijn privéleven, ongeacht of hij een publiek figuur is. Aldus kan persberichtgeving, ongeacht het feit dat zij ter wille van het algemeen belang bijzonder beschermingswaardig is, in bepaalde gevallen moeten wijken voor de bescherming van het privéleven van degene die zich daarop beroept. Het gegeven dat een persoon geen publiek figuur is, impliceert evenwel nog niet dat het recht op eerbiediging van zijn privéleven steeds op de persvrijheid voorrang moet krijgen, aangezien de betrokkenheid van een niet-publiek persoon bij een publiek feit tot een rechtmatige verwerking van zijn

persoonsgegevens, zelfs met gebruik van technische middelen, aanleiding kan geven, zonder dat die verwerking noodzakelijkerwijze voor de eerbiediging van zijn privéleven moet wijken. Daarbij is de omstandigheid dat het publiek feit met een privéaangelegenheid verband houdt, niet doorslaggevend. Wel bepalend is, naast de aard en het doel van de verwerking van de persoonsgegevens, de redelijke privacy-verwachting die de betrokkene kon koesteren in de concrete omstandigheden waarin hij zich bevond. De rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de betwiste verwerking van persoonsgegevens onrechtmatig is wegens een onevenredige inbreuk op het privéleven van de persoon wiens gegevens worden verwerkt.

[*\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221018.2N.16\)*](#)

Heling en andere handelingen met betrekking tot zaken die uit een misdrijf voortkomen – Misdrijf van artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek als aflopend misdrijf – Misdrijf van artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek als voortdurend misdrijf – Begrip ‘verhelen’ of ‘verhullen’ bepaald in artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek – Invloed op de aard van het misdrijf

Arrest van 15 november 2022 ([*P.22.0854.N*](#))

Het misdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek is een aflopend misdrijf, gelet op het ogenblikkelijke karakter van de erin vermelde handelingen.

Het misdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek is een voortdurend misdrijf dat ontstaat bij de handeling of de onthouding, al dan niet aflopend van aard, waarmee de dader met de vereiste kennis van zaken de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van de wederrechtelijke vermogensvoordelen verheelt of verhult en dat blijft voortduren zolang de dader die elementen verheelt of verhult, dit wil zeggen zolang hij bewust de door hemzelf gecreëerde wederrechtelijke toestand ononderbroken laat voortduren, zonder dat daarvoor nog enige verdere gedraging van zijnentwege is vereist.

Naargelang de hem voorgelegde gegevens kan de rechter een materiële gedraging die bestaat in de overdracht van een wederrechtelijk vermogensvoordeel, zoals een bankoverschrijving, als een verhelen of een verhullen in de zin van artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek kwalificeren, maar daardoor gaat deze materiële gedraging, die uit zijn aard aflopend is, niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een voortdurend misdrijf dat duurt zolang de ermee beoogde verheling of verhulling voortduurt. Bepalend voor het voortduren van het misdrijf is de reële mogelijkheid voor de overdrager om na de overdracht het verhelen of verhullen nog te laten voortduren, zodat van zodra de overdrager geen zeggenschap meer heeft over het overgedragen vermogensvoordeel – wat het geval kan zijn bij een overdracht aan een derde die eigenmachtig de verdere bestemming van het vermogensvoordeel bepaalt – de overdracht geen voortdurend misdrijf voor de overdrager meer uitmaakt.

[*\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.7\)*](#)

Bedreiging – Drukpersmisdrijf – Openbaarheid – Ernst – Opzet

Arresten van 15 november 2022 ([*P.22.1085.N*](#))

Dit arrest wordt in de categorie “Richtinggevende arresten – Strafrecht” besproken.
([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.6](#))

Gijzeling met de dood tot gevolg – Verzwarende omstandigheid – Draagwijdte

Arrest van 20 december 2022 ([P.22.1096.N](#)) met conclusie van advocaat-generaal A. Winants

Eender welke al dan niet voorgenomen, gewilde of te voorziene omstandigheid die met de aanhouding, gevangenhouding of ontvoering van de gijzelaar te maken heeft, kan als oorzaak gelden voor de gevolgen die artikel 347bis, § 4, 1°, Strafwetboek als een verzwarende omstandigheid van de misdaad gijzeling bepaalt. Daarin kan begrepen zijn het doden van de gijzelaar naar aanleiding van diens vlucht poging of van diens verweer tegen zijn aanhouding, gevangenhouding of ontvoering. Niet vereist is dat de verzwarende omstandigheid heeft gediend als middel om enig aspect van de gijzeling te kunnen realiseren, zodat het niet uitmaakt of de dood van de gijzelaar volgt uit een opwelling van de gijzelnemer of resulteert in het niet kunnen verkrijgen van het beoogde losgeld. De rechter beoordeelt onaantastbaar de feiten waaruit hij afleidt of er al dan niet een causaal verband bestaat tussen een gijzeling en de verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 347bis, § 4, 1°, Strafwetboek.

([ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.23](#))

Andere uitspraken in strafrecht

Artikel 42 Wegverkeerswet – Verval van het recht tot sturen als veiligheidsmaatregel – Tijdstip van beoordeling van de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid van de bestuurder – Gegevens waaruit de ongeschiktheid blijkt – Geen noodzaak van verslag van een medisch deskundige – Geneeskundige normen van Bijlage 6 Koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs – Vermelding van gegevens waaruit de rijongeschiktheid blijkt

Arrest van 11 oktober 2022 ([P.22.0793.N](#))

Artikel 42, eerste lid, Wegverkeerswet legt aan de rechter de verplichting op om, indien naar aanleiding van een veroordeling of opschorting van straf of internering wegens overtreding van de politie over het wegverkeer of wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader, de schuldige lichamelijk of geestelijk ongeschikt wordt bevonden tot het besturen van een motorvoertuig, het verval van het recht tot sturen uit te spreken. Het uitspreken van deze beveiligingsmaatregel vereist de vaststelling dat de betrokkene lichamelijk of geestelijk ongeschikt is tot het besturen van een motorvoertuig. De rechter oordeelt onaantastbaar of die lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid op het ogenblik van zijn beslissing vaststaat. Hij kan voor dat oordeel steunen op de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de betrokkene tegenspraak heeft kunnen voeren.

De vaststelling van de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig vereist niet noodzakelijk een verslag van een medisch deskundige, hoewel dit in het licht van de omstandigheden aangewezen kan zijn.

De rechter kan vaststellen dat er een lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid is voor het besturen van een motorvoertuig, ook al blijkt niet dat de betrokkene leidt aan een functionele stoornis of een aandoening of dat hij niet voldoet aan de geneeskundige normen als beschreven in de bijlage 6 “*Minimumnormen en attesten inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig*” bij het Koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs. De rechter dient in zijn vonnis de gegevens te vermelden waaruit hij de lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig bij de betrokkene afleidt. Het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

[\(ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221011.2N.8\)](#)